

ڪليڪٽو

سندھ ايجوڪيشن فائونڊيشن

حڪومت سنڌ

آر بي سي ايس کي
مستقل ڪرڻ

2

استادن جو ڏهاڙو

10

خواندگي ڏهاڙو

11

آر بي سي ايس پروگرام کي فائونڊيشن پاران

مستقل ڪيو ويو

رورل بيسڊ ڪميونٽي اسڪولز (آر بي سي ايس) پروگرام سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جو، ڪميونٽي جي سطح تي اسڪولن جي قيام جو اهم قدم آهي جيڪو ڪميونٽي ۽ نجی سيڪٽر لاءِ وسيلن ۽ ترقي جي ٻنهي پهلون لاءِ ڪوششون ڪري رهيو آهي

صفحو 2

ايس اي ايف پاران بين الاقوامي خواندگي ڏهاڙو

2013ع ملهايو ويو

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران 09 سيپٽمبر 2013ع تي بين الاقوامي خواندگي ڏهاڙو ملهايو. هن ڏهاڙي جي موقعي تي اسٽيڪ هولڊرز کي موقعو ڏنو ويو ته اهي پنهنجا رايو ڏين ته ڪيئن ان ڳالهه کي بهتر بنائجي جنهن سان ٻارن جو تعليم واري پاسي ڏانهن لاڙو وڌي جنهن سان قومي سطح تي خواندگي ۾ اضافو ٿئي. ان موقعي تي 100 کان مٿي فردن جن ۾

صفحو 11

ايس اي ايف پاران بين الاقوامي استادن جو

ڏهاڙو 2013ع ملهايو ويو

معياري تعليم کان سواءِ ترقي ۽ قائم رهندڙ امن ڪنهن ملڪ يا خطي ۾ لاڳو ڪرڻ ممڪن نه آهي ۽ اهو فقط هڪ اعليٰ تربيت يافتہ، قابل، مدد ڪندڙ ۽ جدوجهد ڪندڙ استادن کان سواءِ ممڪن ناهي. انهن جن تعليم لاءِ جاکوڙيو ۽ ٻارن جي رهبري ڪئي جيڪي ملڪ جي مستقبل جا معمار آهن، جي قدرداني طور بين الاقوامي استادن جي ڏهاڙي جي موقعي تي هڪ مقامي هونل ۾ تقريب ۾ کين ساراهيو ويو.

صفحو 12

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن حڪومت سنڌ

پروموتنگ پرائيويٽ اسڪولنگ ان
رورل سنڌ (پي پي آر ايس) پروگرام

پي پي آر ايس فيز IV
تشهيري تقريبن

پي پي آر ايس فيز IV تحت 608 نون اسڪول جو قيام

۾ پهچايا ويا، جتان درخواست فارم، فردن ۽ تنظيمن کي مهيا ڪيا ويا جنهن بعد پيرل فارمز کي ڊسمبر 2013ع واري مهيني ۾ گڏ ڪيو ويو.

جولائي کان ڊسمبر 2013ع تائين پي پي آر ايس جي ٽنهن مرحلن (فيزن) جي هلندڙ (فنڪشنل) اسڪولن کي ٻن ٽماهين جي سبسڊي مهيا ڪئي وئي. ٻارن جي سکيا جي ماحول کي بهتر بڻائڻ ۾ مدد ڏيڻ، اسڪول بلڊنگ کي بهتر بنائڻ لاءِ ڪم جاري آهي جنهن ۾ اسڪولي عمارت جي جوڙجڪ، فرنيچر، پيئڻ جي صاف پاڻي جي فراهمي ۽ اسڪول اندر ڪاڪوس خانن کي بهتر بنائڻ پڻ شامل آهن. پروگرام پاران 30000 کان مٿي ڪتاب ۽ انهن سان گڏ اضافي سکيا وارو مواد علائقن (ريجنز) ڏانهن موڪليو ويو. شاگردن، استادن ۽ انٽرپرائيز جي پروفائيلنگ ڏيئا ريجنز مان گڏ ڪري ڏيئا انٽري لاءِ موڪلي وئي جنهن بعد اليڪٽرونڪ ڊيٽابيس ۾ شامل ڪيو ويو. هڪ دفعو پروفائيل ڏيئا مڪمل ٿيڻ کانپوءِ ان جي تفصيلي معلومات مستقبل جي منصوبابندي ۾ انتظامي ڪارڪردگي کي بهتر بنائڻ ۾ مددگار ثابت ٿيندي.

ڊسمبر 2013ع واري مهيني دوران پي پي آر ايس جي ٽنهي فيزن جي 391 اسڪولن جي تشخيص واري سرگرمي پروگرام جي 10 ضلعن ۾ ٿي گذري. ٽوٽل 30480 شاگردن امتحان ڏنا. امتحان چئن مضمونن (سائنس، رياضي، سنڌي ۽ انگريزي) ۾ ورتا ويا جنهن ۾ فيز I - مان 15295، فيز II - مان 8160، فيز III - مان 7025 شاگردن امتحان ڏنا.

پروموتنگ پرائيويٽ اسڪولنگ ان رورل سنڌ (پي پي آر ايس)، سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جو پبلڪ پرائيويٽ تحت اهم قدم آهي جنهن جو مقصد صوبي ۾ تعليم جي رسائي ۽ ان جي معيار لاءِ ڪم ڪرڻ آهي. پهرين ٽن فيزن ۾ 393 اسڪول پروگرام جي 10 ضلعن جي ڏورانهن علائقن ۾ هلايا ويا جن ۽ انهن اسڪولن کي پروگرام جي چوٿين فيز ۾ 1000 جي انگ تائين پهچائڻ آهي. ان کانسواءِ پروگرام پاران فني لحاظ کان اسڪولن کي مالي سهائتا طور هر داخل ٻار سبسڊي مهيا ڪئي پئي وڃي ۽ ان سان گڏ استادن جي پيشيورائي ترقي، انٽرپرائيز جي مهارتن ۾ اضافو، سکيا جي ماحول کي بهتر بنائڻ ۽ اسڪول جي جانچ پڙتال پڻ ڪئي پئي وڃي.

پهرين ٽن مرحلن جي ڪاميابي کانپوءِ پروگرام پاران چوٿين مرحلي جي افتتاح جو بندوبست ڪيو پيو وڃي جنهن ۾ 608 نوان اسڪول صوبي جي چونڊ ڪيل ضلعن ۾ کوليا ويندا. ان سلسلي ۾ مارڪيٽنگ ۽ ايڊووڪيسي ٽولز جي حوالي سان گڏجاڻيون ٿي گذريون جنهن ۾ ايڊووڪيسي ٽولز کي ڪهڙي طريقي سان پروگرام جي آگاهي ڏيڻ بابت استعمال ڪيو وڃي جيئن اسڪول لاءِ وڏ کان وڏ معياري درخواستون وصول ٿين تي بحث ڪيو ويو. گڏجاڻين بعد پرنٽ ميڊيا BTL سان ملي ڪري علائقائي سطح تي تقريبن ڪراڻ واري سرگرمين جي صورت ۾ پي پي آر ايس جي نظريي ۽ مقصدن کي چٽو ڪيو ويو. نومبر 2013ع ۾ طئه ڪيل منصوبا بندي تحت پي پي آر ايس جي چوٿين مرحلي لاءِ درخواست فارم تمام ريجنل ۽ فيلڊ آفيس

سرڪاري اسڪولن ۾ تعليمي بهتري

سھائتا ۽ اسڪولن جي جانچ پڙتال شامل آھي جنھن سان اسڪولن جي ڪارڪردگي بھتري طرف وڌندي آھي. جولائي کان ڊسمبر 2013ع تائين واري عرصي ۾ اي اي ايس پي پاران اسڪولن جي گھرج جي حوالي سان سروي منعقد ڪرايو، ھنج وڻندڙن ۽ حڪومتي نمائندن سان لھ وچڙ ڪرائي وئي، اسٽيڪ ھولڊرز سان ملاقاتون ڪيون ويون ۽ اسڪول جي بھتري لاءِ منصوبابندي جوڙي ڏسيل مھينن ۾ 6 اسڪول ھنج وڻايا ويا جن جي تفصيل ھيٺ ڏجي ٿي:

1. ھيومن رائٽ فورم جي رينواز ملڪ پاران ڪراچي ۾ ھڪ اسڪول ھنج ورتو ويو.
2. جاويد الحق رزق فائونڊيشن جي جاويد الحق پاران نئي ۾ 5 اسڪول ھنج ورتا ويا.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران ايدائيٽ اي اسڪول پروگرام (اي اي ايس پي) 1998ع ۾ شروع ڪيو ويو جنھن جو مقصد نجي سيڪٽر ۽ ڪميونٽيز کي سرڪاري اسڪولن جي بھتري جي حوالي سان گڏ ڪڍي ھلڻ ھو تہ جيئن اھي اثرائتو ڪرداري ادا ڪري سگھن. پروگرام، نجي سيڪٽر، ڪميونٽيز ۽ سول سوسائٽيز کي سرڪاري اسڪول ھنج وڻائڻ واري مرحلي ۾ رھنمائي ڪرڻو تہ جيئن ھنج وڻندڙ ھلندڙ سرڪاري اسڪولن ۾ تعليمي بھتري آڻين. پروگرام پنھنجي شروعات کان حقيقي جاري رھندڙ ترقي طرف ڳامزن رھندو پيو اچي. ھيئن ئي تائين ھن پروگرام ذريعي 165 کان مٿي اسڪول، 1400 استاذ ۽ 35000 شاگردن کي تعليمي سھائتا مھيا ڪئي پئي وڃي.

ايس اي ايف پنھنجي اي اي ايس پي پروگرام ذريعي، اسڪول ۽ اسڪول ھنج وڻندڙن وچ ۾ سھڪاري ڪردار ادا ڪري رھيو آھي جنھن ۾ فني

ابتدائي ننڍڀڻ جي تعليم تي توجھ ڏيڻ

حوالي سان ضرورتن طرف توجھ ڏني وئي. ھن مددگاري دورن ۾ ادارتي حاضلات، طبعي ماحول ۽ صحت ۽ صفائي واري سھولتن جي تشخيص ڪئي وئي. انھن دورن ذريعي ڪميونٽي، استادن ۽ شاگردن جي اخلاقي ۽ فني سھائتا ڪئي وئي. ان کانسواءِ مددگاري دورن ۾ اسڪولن جي حوالي سان ڪمزور پھلوئن ۽ ان کي ڪيئن بھتر بڻائجي جي نشاندهي پڻ ڪئي وئي. انھن دورا کي باقائدي سان ڪرائڻ سان پروگرام کي اثرائتي انداز ۾ لاڳو ڪرائڻ ۾ مدد ملندي.

ان کانسواءِ نومبر 2013ع پروگرام پاران ٽيچرز جي ڄاڻ ۾ واڌ وارن دورن جو پڻ بندوبست ڪيو ويو، انھن استادن کي 10 چونڊيل ماڊل اسڪولن جو دورو ڪرايو ويو جتي دورو ڪندڙ استادن اسڪول جي انتظامڪاري ۽ پڙھائڻ جي طريقڪار بابت ڳالھ بولھ ڪئي ۽ انھن کي اتان سکڻ لاءِ گھڻو ڪجھ مليو. تنھن کانسواءِ ٻن قابل استادن کي سندن اسڪولن ۾ جتي بھتري جي ضرورت آھي جي نشاندهي ڪرڻ جو پڻ چيو ويو ھن سرگرمي ڪرائڻ جو مقصد استادن جي مھارتن کي اڳتي وڌائڻ آھي.

ارلي لرننگ پروگرام (اي ايل پي) 2008ع ۾ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران شروع ڪيو ويو، جنھن جو مقصد ابتدائي ننڍڀڻ جي تعليم (اي سي اي) تي معياري تبديليون آڻڻ ۽ چونڊيل ضلعن ۾ ڪم ڪرڻ شامل آھي. پروگرام جي توجھ ابتدائي سالن ۾ سکيا کي بھتر بنائڻ آھي جنھن جي لاءِ استادن کي تربيتون ڏيڻ، اسڪول ۾ بھتري آڻڻ، طبعي سکيا واري ماحول کي بھتر بنائڻ، مقامي ڪميونٽي کي پرائمري تعليم ۾ مداخلت جي حوالي سان پاڻ ڀرڻ ڪرڻ، مربوط نيٽ ورڪ ۽ سبقن کي پڙھائڻ مقصدن ۾ شامل آھن. ھن پروگرام ذريعي 10000 ٻارن، 450 اي سي اي استادا ۽ 150 ٽيچنگ اسسٽنٽ فائڊو حاصل ڪري رھيا آھن. اھي استاذ پروگرام جي پنجن ضلعن: ٽنڊو محمد خان، بدين، خيرپور، نوشھرو فيروز ۽ گھوٽڪي منجھان آھن.

نومبر ۽ ڊسمبر وارن مھينن ۾ اسڪول مددگاري دورا اي ايل پي جي 150 اسڪولن ۾ ڪيا ويا. اھي اسڪول پروگرام جي پنجن ضلعن ۾ آھن. حيدرآباد ۽ خيرپور جي ريجنل ٽيم پاران ھر اسڪول جو دورو ڪري تازن انگن اکرن کي گڏ ڪيو ويو ۽ اسڪول جي بھتري جي

پروگرام جي مستقل ٿيڻ بعد قومي نصاب ۾ تبديل ڪيو ويو آهي. پروگرام پاران اسڪولن جي ڪارڪردگي، سالياني شاگردن جي تشخيص (امتحان) استادن جي تربيتون، سھائتا ۽ جاري رھندڙ اسڪولي دورن بابت خاطري ايس اي ايف پاران ڪرائي وئي آھي.

آڪٽوبر واري مهيني ۾ آر بي سي ايس پروگرام جي تشخيصي سرگرمي جو بندوبست ڪيو ويو جنهن جو مقصد آر بي سي ايس جي مستقبل جي منصوبابندي کي تربيت ڏيڻ، اثرائتي اسڪول انتظامڪاري ۽ آر بي سي ايس اسڪولن جي تازي صورتحال، فعال ۽ دسترس جو اندازو لڳائڻ شامل هو. هي سرگرمي قومي نصاب ۾ جائز اي سي اي 2007ع تحت قابليت جانچڻ لاءِ ڪرائي وئي. هن سرگرمي ۾ گريڊ I ۽ II کان امتحان ورتا ويا جنهن ۾ انگريزي، سنڌي، رياضي ۽ سائنس جا مضمونن شامل هئا. هن تشخيصي سرگرمي ۾ شاگردن جي سکيا جي معيار ۽ مختلف مضمونن ۾ سندن قابليت پرکي وئي ته جيئن پروگرام جي مستقل ٿيڻ بعد قومي نصاب تحت کين انهن گريڊز ڏانهن منتقل ڪيو وڃي جيتري انهن ڪارڪردگي ڏيکاري.

رورل بيسڊ ڪميونٽي اسڪولز (آر بي سي ايس) پروگرام، سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جو ڪميونٽي جي سطح تي اسڪولن جي قيام جو اهم قدم آهي جيڪو ڪميونٽي ۽ نجی سيڪٽر لاءِ وسيلن ۽ ترقي جي پنهي پھلوئن لاءِ ڪوششون ڪري رهيو آهي ۽ سرڪار پاران تعليم لاءِ ڪوششون وٺڻ، ڪميونٽي ۽ نجی شعبي کي گڏ ڪڍي هلڻ تي مشتمل پروگرام آهي. هي پروگرام ضلعي سطح تي جڙيل اين جي اوز کي اسڪول کولائڻ لاءِ ساڻ ڪڍي هلي ٿو ته جيئن بنيادي سطح تائين اسڪول کولرائي بنيادي سطح تائين معياري تعليم جي رسائي کي ممڪن بڻائجي. هن پروگرام تحت 250 اسڪول، سنڌ جي 10 چونڊ ڪيل ضلعن ۾ هلي رهيا آهن، جنهن مان 500 استاد، 250 مددگار عملو ۽ 14000 کان مٿي شاگرد سڌوسنئون فائڊو حاصل ڪري رهيا آهن.

آر بي سي ايس پروجيڪٽ جون 2013 ۾ پنهنجو مدو پورو ڪيو ۽ هاڻي اهو مستقل ڪيو ويو آهي، هي ترقياتي پروجيڪٽ مان مستقل پروگرام طور تبديل ٿيو آهي ۽ هر داخل ٻار سبسڊي واري ماڊل تحت ڪم ڪري رهيو آهي. پروگرام جي مستقل ٿيڻ کان اڳ هن پروگرام ۾ تيز ترين نصاب پڙهايو ويندو هو جيڪو

آر بي سي ايس پروجيڪٽ کي ايس اي ايف پاران مستقل ڪيو ويو ڪيو ويو

وئي.

اسڪولي دورا صوبي جي 23 ضلعن ۾ ٻن طريقن واري معائني واري حڪمت عملي تحت ڪيا ويا، جنهن تحت، ريجنل اسٽاف پاران تمام اسڪولن جو دورو ڪيو ويو ۽ ان دوران هيڊ آفيس اسٽاف پاران اسڪول جي بنيادن تي جوڙيل سيپل تي نظر ثاني (رويو) ڪئي وئي. 1250 اسڪولن جي جانچ پڙتال ڪئي وئي، ۽ تجزيي لاءِ لاڳاپيل انڊيڪيٽرز تحت معلومات گڏ ڪئي وئي. انسپيڪشن سروي تحت جائزي ورتل معلومات کي فائونڊيشن پاران پروگرام لاءِ ٿيندڙ پيش رفت ۾ ڪتب آندو ويندو.

آئي اي ايل پي پاران اسڪولن کي معاهدي ڏيڻ واري سرگرمي جون 2013ع ۾ ڪراچي ۾ ٿي گذري، جنهن ۾ نون معاهدو ڪندڙن کي معاهدي بابت اسڪول آپريٽرز کي تعارف پڻ ڪرايو ويو ته جيئن معاهدي جي مقصدن کي چڱي طرح سمجهيو وڃي. اسڪول سان معاهدي تحت اسڪولي دورن دوران فعال اسڪولن کي مالي ۽ ٽيڪنيڪي سهولت جي خاطري ڪرائي ويندي.

حڪومت سنڌ ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي گڏيل سهڪار سان انٽي گريڊ ايجوڪيشن لرننگ پروگرام (آئي اي ايل پي) تحت 1300 نون ۽ اڳ موجود نجی اسڪولن جي مالي ۽ ٽيڪنيڪي سھائتا ڪئي پئي وڃي جنهن ذريعي هر داخل ٻار کي هر مهيني سبسڊي مهيا ڪئي ويندي آهي، جنهن ذريعي 5 کان 18 سالن تائين جي ٻارن تائين معياري تعليم جي پهچ کي يقيني بڻايو پيو وڃي. هي پروگرام پبلڪ پرائيوٽ سيڪٽر جنهن ۾ حڪومت سنڌ، اين جي اوز، سي بي اوز، ٽرسٽس ۽ انٽرپرائيز ۽ فرد شامل آهن کي ساڻ ڪڍي صوبي ۾ معياري تعليم (پرائمري، ايليمينٽري ۽ سيڪنڊري سطح) ۽ ان جي پهچ کي يقيني بنائڻ لاءِ ڪم ڪري رهيو آهي.

حڪومت سنڌ پاران آئي اي ايل پي پروگرام جي مستقل ٿيڻ کان اڳ فائونڊيشن پاران آئي اي ايل جي اسڪولن جي ڏسيل معيار مطابق اسڪولن جي فعاليت کي جانچڻ لاءِ پنهنجي ساٿي اسڪولن لاءِ اسڪول انسپيڪشن جو بندوبست ڪيو ويو. جانچ پڙتال واري هن سروي ۾ تازي انگن اکرن کي گڏ ڪرڻ، نتيجن کي پرکڻ، جنهن جي بعد ۾ پوئيواري پڻ ڪئي

آئي اي ايل پي پاران 1200 اسڪولن جي انسپيڪشن

جملڪيون

جناب ڪريم امان ۽ ڊاڪٽر فيض زهرا مرزا ، فارسي
زبان جي اهميت واري ويهڪ دوران .

جناب امر جليل، تعليم ۽ سجاڳي جي موضوع تي
ڪرايل ڊسڪورس دوران .

سينيٽر صوبائي وزير تعليم جناب نثار احمد
ڪهوڙو ايس اي ايف جي تقريب کي خطاب ڪندي

ڊاڪٽر فريد پنجواني، ايجوڪيشن، اميجينيشن
اينڊ اٽڪس جي موضوع تي ڳالهائيندي

پروفيسر انيٽا غلام علي ، وليپ جي عورتن سان گڏ
ايس اي ايف پاران ڪرايل بين الاقوامي خواندگي
ڏهاڙي 2013 ع جي موقعي تي

ايس اي ايف پاران پي پي آر ايس جي اينٽرپرائيز
ايپريسيشن ايونٽ دوران ايس اي ايف جو
ڊائريڪٽر جناب عزيز ڪاباني خطاب ڪندي

اي سي اي جي استادن لاءِ مهارتن ۾ اضافي لاءِ بندوبست

جولائي 2013ع واري مهيني دوران لرننگ سپورٽ يونٽ (ايل ايس يو) پاران 6 ڏينهن تي مشتمل ايلي لرننگ پروگرام جي 5 ضلعن (ٽنڊو محمد خان، بدين، خيرپور، نوشهروفيڙ ۽ گهوٽڪي) جي سرڪاري اسڪولن جي گريڊ 1 جي 150 استادن جي لاءِ تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو ويو. هن تربيتن ۾ استادن کي قومي نصاب ۽ ابتدائي سکيا جي حوالي سان نصاب ۾ قابليت بابت تعارفي سيشن ڪرايو ويو. سرگرمين دوران پڙهائڻ جي منصوبابندين کي واضح ڪيو ويو ۽ سرگرمين تي مشتمل زبان، حساب ۽ صحت بابت استادن جي مهارتن ۾ اضافي واريون مشقون ڪرايون ويون.

ارلي لرننگ پروگرام (اي سي اي) پاران ايل ايس يو جي سهڪار سان آگسٽ کان سيپٽمبر 2013ع وارن مهينن دوران هڪ ئي وقت اي ايل پي پروگرام جي 5 ضلعن ۾ 150 اسسٽنٽ ٽيچرز لاءِ 9 ڏينهن تي مشتمل تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو. هن تربيتن ۽ ريفريشر (جائزي وارو ويهڪ) جنهن ۾ لرننگ ڪٽ جي استعمال ۽ استادن کي ان ۾ موجود مواد کي مختلف طريقن جي استعمال جنهن سان ٻارن جي سکيا واري عمل ۾ بهتري اچي. انهن تربيتن ۾ عملي مظاهرو ڪري سمجهايو ويو ته ڪلاس جي ڪمري کي ڪهڙي طريقي وسيلي بهتر بڻايو وڃي ۽ ڪچي ڪلاس جي ٻارن لاءِ گهربل ۽ تدريسي طريقيڪار جي مهارتن جي سکيا تي توجهه ڏياري وڃي. هن سيشن ۾ انهن استادن کي وڌيڪ اهميت ڏني وئي جن جي ڪارڪردگي گهٽ رهي يا اهي پوئين سيشنز کي چڱي طرح سان سمجهي نه سگهيا ۽ اُتي اي ايل جي اسڪولن ۾ سٺي ڪارڪردگي نه ڏيکاري سگهيا.

سيپٽمبر 2013ع واري عرصي دوران اي ايل پي گريڊ 1، جي 150 استادن لاءِ 9 ڏينهن تي مشتمل تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو. هي تربيت ٽن حصن: 1- ترغيبِي / تحريڪي، 2- بناوٽي ۽ 3- عملي تي مشتمل هئي. پهرين ترغيبِي/تحريڪي حصو ٻارن بابت وضاحت، سکيا واري ماحول ۽ سيڪارڊ/پڙهائڻ وارن پهلون تي مشتمل هو. ٻيو حصو بناوٽي جيڪو زبان جي عنصرن جهڙوڪ صورتخطي ۽ بنيادي ڪم، هجي، لفظن جو ذخيرو ۽ صرف و نحو تي مشتمل هو ۽ ٽيون حصو عملي جنهن ۾ ٻڌڻ جي مهارتن، اثرائتي ڳالهائڻ، پڙهڻ ۽ لکڻ، سبقن جي منصوبابندي ۽ مختلف ڪلاس جي ڪمرن جي مددگار سرگرمين تي عمل درآمد ڪرائڻ تي مشتمل هو.

هن تربيتن ڪرائڻ کان اڳ ايل ايس يو جي تربيت ڏيندڙن لاءِ آگسٽ 2013ع واري مهيني ۾ 6 ڏينهن تي مشتمل تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو جنهن ۾ ڪراچي، سيوهڻ ۽ لاڙڪاڻي مان تربيت ڏيندڙن شرڪت ڪئي جنهن ۾ کين سرگرمين جي مقصدن ۽ حاصلات ۽ اي سي ڊي جي طريقيڪار بابت متعارف ڪرايو ويو.

پي پي آر ايس جي اسٽيڪ هولڊرز لاءِ پيشيورائي مهارتون

استادن جي مهارتن ۾ اضافي جي اهميت کي نظر ۾ رکندي، 348 پي پي آر ايس جي استادن کي لرننگ سپورٽ يونٽ (ايل ايس يو) ۽ پي پي آر ايس جي گڏيل سهڪار سان آڪٽوبر واري مهيني ۾ لاڳيتو 9 ڏينهن تربيت ڏيارڻ جو بندوبست ڪيو ويو. هي سرگرمي هڪ ئي وقت پروگرام جي 10 ضلعن بدين (نٿو ۽ بدين)، سانگهڙ، عمرڪوٽ، بينظير آباد، لاڙڪاڻو، قمبر، شهدادڪوٽ، مٺي، خيرپور ميرس ۽ دادو ۾ هڪ وقت ۾ ڪرائي وئي.

هن تربيتن جي اهم مقصدن ۾ استادن کي اڳ ڪرايل تربيتن جنهن ۾ گيت اي هيڊ بڪ سيريز تحت تدريسي مواد ۽ پڙهائڻ جي طريقيڪار جي تجربن کي سڀني اڳيان سلهاڙڻ جو موقعو فراهم ڪيو ويو ۽ ان کانسواءِ تعارفي ويهڪن ۽ ”ٽيچرز گائيڊ“ سان لاڳاپيل استادن لاءِ پهرين تعارفي ويهڪ جو بندوبست ڪيو ويو ۽ کين نصاب جي مخصوص مضمونن تحت وڌيڪ واضح ۽ اثرائتي طريقي سان پڙهائڻ جي طريقيڪار بابت سمجهايو ويو. ان کانسواءِ هن تربيت ۾ تربيت حاصل ڪندڙن کي اهو موقعو ڏنو ويو ته اهي پنهنجي پڙهائڻ واري مشقن کي عملي مظاهري طور پيش ڪن ۽ پڙهائڻ جي حوالي سان جنهن مڌ ۾ کين اصلاح جي ضرورت آهي تنهن ۾ کين رهنمائي ڪئي وئي. هن تربيتي ورڪشاپ کي اهڙي انداز سان ترتيب ڏنو ويو هو جنهن سان سيشن ۾ شرڪت ڪندڙ پڙهائڻ جي طريقيڪار ۽ روزاني جي منصوبابندي بابت ڏنل آگاهي مان بهتر انداز سان فائدو حاصل ڪري سگهن.

نومبر 2013ع واري مهيني دوران پي پي آر ايس ٽيم پاران اسيسمينٽ ٽيم سان گڏجي پي پي آر ايس فيز I ۽ II ۽ III جي راءِونڊ هڪ، جي تمام اسٽيڪ هولڊرز لاءِ هڪ ڏينهن تي مشتمل تعارفي ويهڪن جو بندوبست ڪيو ويو. تعارفي ويهڪن جو بندوبست ميرپورخاص، حيدرآباد، لاڙڪاڻو ۽ خيرپور ۾ ڪيو ويو. هن تعارفي ويهڪن ڪرائڻ جو اهم مقصد اسڪول انٽرپرائيزز کي اسڪول جي تشخيص جي حوالي سان سندن ڪردار ۽ ذميوارين کان آگاهي فراهم ڪرڻ هو. هن سرگرمين کي ٻن حصن ۾ ورهايو ويو هو.

پهرين سيشن جو بندوبست اسيسمينٽ يونٽ پاران ڪيو ويو جنهن ۾ اڳ ڪرايل اسيسمينٽ سائيڪل کي پرکيو ويو ۽ پهرين سيشن جي ايجنڊا مطابق اسيسمينٽ پاران، ٽولن، طريقيڪار، انتظامڪاري جي حوالي سان ضرورتن ۽ تشخيصي طريقيڪار بابت آگاهي فراهم ڪئي وئي. انٽرپرائيزز کي تشخيص جي معياري طريقيڪار جي پوڄياري ۽ ان جي اهميت کي سمجهڻ لاءِ رهنمائي ڪئي وئي، سيشن جي ٻئي حصي ۾ ضلعي وارن نتيجن، ۽ ڪمزور پهلون بابت ٻڌايو ويو ته جيئن مستقبل ۾ ٿيندڙ تشخيصي سرگرمين ۾ بهتري اچي. سيشن جي آخر ۾ حصو وٺندڙن لاءِ سوالن جوابن جو موقعو پڻ فراهم ڪيو ويو ته جيئن کين وڌيڪ وضاحت ۽ رهنمائي حاصل ٿئي.

ڊسڪورس

Discourse

استاف لاءِ سکيا جون ويهڪون

بلڪه ان کي اهڙي طرح نتيجي وارو بڻائجي جنهن سان تخيلات ۽ اخلاقيات جي وچ ۾ هم زمست معاشري جو قيام ڇڏي. ڊاڪٽر پنجواڻي مشورو ڏنو ته تعليم کي جمالياتي تخيل ۽ اخلاقيات واري تصور ۾ سوچيو ۽ ان متعلق بحث ڪيو وڃي.

ڄاڻ جي واڌاري ۽ نصاب جي پهلون تي غور ڪرڻ ۽ ان جي ترقي ۽ واڌاري لاءِ، ڊسمبر واري مهيني ۾ جناب امر جليل کي بحيتيت پارڪو جي دعوت ڏني وئي، جناب امر جليل ناول نگار ۽ ڪالمڪار آهن. پاڻ ”تعليم ۽ سجاڳي“ واري موضوع تي ڳالهه ٻولھ ڪئي. جناب امر جليل پاڪ-هند جي ورهاڱي ۽ ان بابت ڪتابن ۾ ڏسيل معلومات تي ڳالهه ٻولھ ڪندي ٻڌايو ته ڪهڙي طرح سان مسلمان جڏهن هندستان کان پاڪستان سنڌ پهتا ته سندن ڪسم پرسی ڇا هئي ۽ ساڳي طرح پنجاب ۽ سنڌ پاڪستان مان سکن ۽ هندن کي جڏهن هندستان وڃڻو پيو ته انهن سکن ۽ هندن جي ڪهڙي صورتحال هئي. مطلب ته مسلمانن سان گڏ هندو ۽ سک پڻ متاثر ٿيا پر نصاب ۾ ايئن نٿو ٻڌايو وڃي، ٻارن جي ذهن ۾ غلط فهميون وڌيون ٿيون وڃن جنهن سان نفرت وڌي آهي. ان کانسواءِ هن اردو زبان تي ڳالهائيندي ٻڌايو ته اردو آفاقي زبان آهي ۽ جڏهن ورهاڱو ٿيو پئي ته ان جو تمام گهڻو اثر اردو زبان تي پيو اردو زبان کي فقط پاڪستان يا مسلمانن جي زبان ڪري محدود ڪيو ويو حالانڪ اردو زبان ايشيا کنڊ جي زبان آهي ۽ تمام وسيع زبان آهي جنهن کي ڪنهن به صورت ۾ محدود نه بڻايو وڃي ان لاءِ ڪوششون ورتيون وڃن.

هي ويهڪو مسلسل مهارتن ۾ اضافي ۽ تمام گهرائي واري سکيا جا تجربا مهيا ڪن ٿيون جنهن کي وڏي پئماني تي ايس اي ايف جي استاف پاران ساراهيو وڃي ٿو.

مهارتن ۾ اضافي ۽ پيشيورائي ترقي جي فائونڊيشن هميشه حامي رهي آهي تنهنڪري فائونڊيشن پاران پنهنجي استاف ۽ اسٽيڪ هولڊر جي مهارتن ۽ پيشيورائي صلاحيتن ۾ اضافي لاءِ لڳاتار سکيا واري ماحول کي هتي ڏيندي رهي آهي.

گذريل ڇهن مهينن دوران، مختلف شعبن جي ماهرن/پارڪوئن کي فائونڊيشن پاران مختلف موضوعن تي ڳالهائڻ لاءِ دعوت ڏني وئي جيڪو ايس اي ايف جي استاف جي سکڻ لاءِ بهترين ذريعو ثابت ٿيو.

سيپٽمبر 2013ع واري مهيني دوران، جناب ڪريم امان، ۽ ڊاڪٽر فيض زهراء مرزا کي دعوت ڏني وئي ٻئي ناليوارا تعليمدان آهن. ٻنهي فارسي زبان بابت تفصيل، ادبيات ۽ شاعري ۾ ان جي اهميت تي روشني وڌي. ماهرن دنيا جي تاريخ تي فارسي تهذيب جو اثر ۽ سماج تي ان جو تمام وسيع پيماني تي اثر جيڪو مغرب تائين پکڙجي چڪو هو بابت آگاهي فراهم ڪئي. ان کان سواءِ جناب ڪريم ۽ ڊاڪٽر فيض زهراء فارسي ۽ اسلام جي حوالي سان روحانيت جي ڳانڍاپي بابت وضاحت ڪئي ۽ دنيا تي ٻولي ۽ ان جي اثر ۽ فارسي ٻولي ۾ روحانيت جي اهميت بابت پڻ واضح انداز ۾ ذڪر ڪيو ۽ جن وڏن شاعرن پنهنجي شاعري ۾ فارسي ۽ روحانيت جو اظهار ڪيو آهي تن ۾ رومي، شيخ سعدي ۽ علامه اقبال شامل آهن جي شاعري بابت ذڪر ڪيو.

ڊسمبر واري مهيني ۾ ڊاڪٽر فريد پنجواڻي (سينيئر ليڪچرر يونيورسٽي آف لنڊن) کي پڻ دعوت ڏني وئي جنهن ”تعليم، تصور/تخيل ۽ اخلاقيات“ جي اهميت تي روشني وڌي. ڊاڪٽر پنجواڻي ٻڌايو ته تعليم لاءِ تخيل جي وڏي اهميت آهي مگر ان کي فنون لطيفه کان گهٽ سمجهيو ويو آهي حالانڪ زندگي جي تمام شعبن ۾ ان جي اهميت هجي ٿي. هن چيو ته تخيلات اهڙي شي ناهي جنهن کي پاپند هجڻ گهرجي

پورهيت ٻارن لاءِ تعليمي سهولتون

پورهيت ٻارن لاءِ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران 2001ع ۾ چائلڊ ليبر ايجوڪيشن پروگرام شروع ڪيو ويو ته جيئن کين تعليمي سهولتون مهيا ڪيون وڃن. ان سلسلي ۾ ڪراچي جي صنعتي علائقي شير شاهه ۾ پروگرام پاران چائلڊ ڊولپمينٽ سينٽر (سي ڊي سي) شروع ڪيو ويو؛ جنهن ۾ هيل تائين 300 پورهيت ٻارن کي مفت ۽ معياري تعليمي سهولتون فراهم ڪيون پيون وڃن ته جيئن سندن ۽ سندن خاندان جو معيار زندگي بهتر ٿئي. سي ڊي سي پاران پورهيو ڪندڙ ٻارن کي سندن ڪم تان موٽڻ کانپوءِ تعليم، تفريحي ۽ پاڻ مرادي ترقي جهڙا موقعا فراهم ڪيا پيا وڃن.

سيپٽمبر 2013ع واري مهيني دوران شاگردن کان ورتل امتحان جو حتمي نتيجو ظاهر ڪيو ويو. نتيجا لکتي امتحان ۽ روزاني جي ڪارڪردگي تي ٻڌل هئا. 321 شاگردن مان 263 شاگرد امتحان ۾ شريڪ ٿيا جنهن مان 171 شاگردن کي پاس ڪري اڳئين گريڊز ۾ منتقل ڪيو ويو. 92 شاگرد امتحان پاس نه ڪري سگهيا جڏهن ته 58 امتحان واري ڏينهن غير حاضر رهيا. غير حاضر شاگردن کي هڪ ڀيرو موقعو فراهم ڪري سندن روزاني جي ڪارڪردگي ۽ لکتي امتحان وٺڻ جي صورت ۾ کين اڳئين گريڊز ۾ موڪليو ويندو.

ڊسمبر 2013ع واري مهيني ۾ صحت جي حوالي سان سيشن جو بندوبست ڪيو ويو. ڪميونٽي مان 33 ماڻهن، ٺاهڻ جي ٽن نمائندن، پرنسپال سي ڊي سي ۽ ڪلاس روم سپورٽ آفيسر سي ڊي سي هن سيشن ۾ حصو ورتو. ٺاهڻ جي ڊاڪٽر پاران هن سيشن ۾ ٽن بيمارين قبض، سائي ۽ شگر بابت معلومات جنهن ۾ بيمارين ٿيڻ جا سبب ۽ ان کان بچڻ جي حوالي سان آگاهي فراهم ڪئي. سيشن جي اختتام تي ڪميونٽي جي ميمبرن پاران ڊاڪٽرن سان فردن فردن پنهنجي مختلف بيمارين بابت صلاح مشورا ورتا.

عورتن جي تعليم ۽ پاڻپرائڻ واري پروگرام ۾ سيڙپڪاري

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران وومينز لٽريسي اينڊ ايمپاورمينٽ پروگرام (ولپ) شروع ڪيو ويو جنهن جو مقصد سنڌ جي ڏورانهن علائقن جي عورتن کي خواندگي، مارڪيٽنگ اسڪولز، ڄاڻ ۽ ڪميونٽي سان لهه وچڙ وارين صلاحيتن ذريعي پاڻپرو ڪرڻ آهي. هن وقت تائين پروگرام پاران 13 وومينز لٽريسي اينڊ ايمپاورمينٽ سينٽر (وليس)، ڪراچي (مليز) ۽ ڄامشورو (سيوهڻ) جي ڏورانهن غير ترقي يافتہ علائقن ۾ قائم ڪيا ويا آهن، جنهن 399 بالغ عورتن کي بنيادي خواندگي جي تعليم ۽ پاڻ مرادي ترقي جا موقعا هن پروگرام ذريعي مهيا ڪيا پيا وڃن، جنهن ۾ نه فقط مرڪز ۾ داخل عورتن کي پر سندن ڪٽنب ۽ ڪميونٽي کي پڻ فائدو رسي رهيو آهي. ولس جي نصاب ۾ بنيادي صحت جي سهولت، ابتدائي ننڍڙي جي تعليم ۽ پيشيورائي تعليم ذريعي عورتن جي معاشي پاڻپرائڻ شامل آهي.

ولپ ٽيم پاران ڪراچي ۽ سيوهڻ جي تمام مرڪزن جا مددگاري ۽ پوڻيواري وارا دورا ڪيا ويا. انهن دورن جو بنيادي مقصد سکيا جي ماحول ۽ پڙهائڻ جي طريقيڪار کي پرکڻ ۽ ولس جي سکيا ڏيندڙن جي نصاب جي مضمونن ۾ سندن فهم کي جانچڻ هو، تنهن کان سواءِ ولس ٽيم، لرننگ فيسيليٽيٽرز ۽ جي اين اي سي ڊي/اي جي اين سي ڊي ميمبرز پاران مختلف ڪميونٽيز ۾ سجاڳي واريون ويهڪون ۽ صحت جي مسئلن تي ڳالهه بولمه ڪئي وئي.

سيپٽمبر 2013ع ۾ ولس ٽيم پاران ولس جي تمام مرڪزن ۾ امتحان ڪرائڻ کان اڳ جي سرگرمي ڪرائي وئي. تيار ڪيل ٽولز تحت سڪندڙن جي بنيادي رياضي ۽ عملي خواندگي واري صلاحيتن کي پرکڻ هو، جنهن ۾ گهڻ رخي جوابن وارا سوال، تصوير جي سڃاڻپ، خال ڀريو، صحيح غلط، مختصر جواب ۽ پڙهڻ شامل هو. هن امتحان ۾ 399 سڪندڙن منجهان 233 سڪندڙن امتحان ڏنو. ايسيمينٽ پاران ٽيم کي ولس جي ڪارڪردگي بابت ڄاڻ ڏني ته جيئن مستقبل ۾ مرڪز جي حوالي ٿيندڙ منصوبابندي ۾ ڪارڪردگي کي سامهون رکي جوڙجڪ ڪئي وڃي.

بالغن کي تعليم ڏيندڙن لاءِ تربيت

آگسٽ 2013ع ۾ ايس اي ايف پاران آغا خان يونيورسٽي ڊيپارٽمينٽ آف ايمرجنسي ميڊيسن جي سهڪار سان ابتدائي طبي امداد جي حوالي سان تربيتي سيشن جو بندوبست ڪيو ويو. ولس جي 16 ٽيم ميمبرن جن ۾، سپروائيزر ۽ لرننگ فيسيليٽيٽرز شامل هئا پاران هن سيشن ۾ حصو ورتو. تربيت جي اڳواڻي قابل ڊاڪٽر پاران ڪئي وئي. سڄي ڏينهن تي مشتمل هن تربيتي سيشن ۾ سي پي آر (CPR) ۽ ابتدائي طبي امداد (First Aid) بابت تربيت ڏني وئي جنهن ۾ کين زخمي ٿيل کي طبي امداد ڏيڻ ۽ اسڪولن ۽ مرڪزن ۾ طبي هنگامي حالت جي صورت ۾ کين ترٽ توجھ ۾ ابتدائي طبي امداد ڏيڻ شامل هو. هن تربيت کي ولس جي مرڪزن ۾ دهرابو ويو جتي 250 جي لڳ ڀڳ فردن هن سيشن ۾ حصو وٺي فائدو حاصل ڪيو.

ايل ايس يو پاران نومبر/ڊسمبر 2013ع وارن مهينن دوران ولس ڪراچي ۽ سيوهڻ جي ڪميونٽي ميمبرن، سکيا حاصل ڪندڙ ۽ اسٽيڪ هولڊرز لاءِ ورڪشاپ جو بندوبست ڪيو ويو. هي ورڪشاپ سيوهڻ ۽ ڪراچي ۾ ڪرايو ويو جنهن ۾ 16 سيوهڻ ۽ 21 ڄڻ ڪراچي مان ورڪشاپ ۾ حصو ورتو. هن ورڪشاپ جو مقصد حصو وٺندڙن کي لرننگ ريسورس مواد جي تيار ڪرڻ بابت تربيت ڏيڻ جنهن سان ٿورڙي وقت اندر لکڻ ۽ پڙهڻ ۽ باهمي مهارتن ۾ اضافو ڪرائڻ هو. هن ورڪشاپ ۾ ولس جي 13 مرڪزن جي سکيا وٺندڙن کي دعوت ڏني وئي ته جيئن اهي سيشن دوران لرننگ فيسيليٽيٽرز جي مدد ڪري سگهن. هن ريسورس جي تيار ڪرائڻ جو مقصد بنيادي خواندگي، بنيادي رياضي ۽ عملي خواندگي واري مهارتن ۾ اضافو ڪرڻ هو. ورڪشاپ ۾ حصو وٺندڙن کان ريسورس مواد پڻ تيار ڪرايو ويو.

ايس اي ايف پاران پي پي آر ايس جي چوٿين مرحلي هيٺ 608 اسڪول ڪوليا ويندا

ڊسمبر 2013ع واري مهيني دوران سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران سندس پروگرام پرمووننگ پرائيوٽ اسڪولنگ ان رورل سنڌ (پي پي آر ايس) جي چوٿين مرحلي تحت ٽيندڙ افتتاح لاءِ پرموشنل تقريبن جو بندو بست مٿي، نٿو ۽ سڃاڻل ضلعن ۾ ڪيو ويو. چوٿين فيز دوران فائونڊيشن 608 نوان نجي اسڪول پروگرام جي 10 ضلعن جي ڏورانهن علائقن جي پاران جي فائدي لاءِ ڪوليا ويندا.

مقامي هٽل ۾ رٿيل انهن تقريبن ۾ اندازن 300 ڄڻ شرڪت ڪئي جن ۾ تعليم سان وابسته فرد، پاليسي جوڙيندڙ، حڪومتي نمائندن ۽ ميڊيا جي نمائندن شرڪت ڪئي جن صوبي ۾ تعليم جي صورتحال تي بحث مباحثو ڪيو ۽ ان ڳالهه کي وڃايو ته تعليم جي بهتري لاءِ وڌ کان وڌ اسڪول ڪوليا وڃن. سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران هن سرگرمي ڪرائڻ جو مقصد پروگرام ۽ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ تحت ڪنيل قدم پي پي آر ايس جنهن ذريعي 392 اسڪول پروگرام جي 10 ضلعن ۾ هلايا پيا وڃن بابت آگاهي ڏيڻ هو. ايس اي ايف پاران ٻڌايو ويو آهي ته نون اسڪولن لاءِ درخواست فارم تي ڪم شروع ڪيو ويو جنهن تحت درخواست فارمز ڪنهن به ايس اي ايف جي آفيس مان حاصل ڪري سگهجن ٿا. ان کانسواءِ پي پي آر ايس پروگرام پاران درخواست حاصل ڪندڙن کي فارم پُرڻ متعلق وڌيڪ ڏيکاري وئي ته درخواست فارم کي ڪهڙي طريقي سان پريو وڃي ته غلطي جي گنجائش باقي نه رهي.

شرڪت ڪندڙن پاران هن تقريب کي ساراهيو ويو ۽ ايس اي ايف جي پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي هن قدم بابت مهمان خصوصين پاران تعريف ڪئي وئي. چيف گيسٽ، ايس اي ايف پاران تعليم لاءِ ورتل ڪوششن جنهن معياري تعليم ۽ ان جي پهچ کي بنيادي سطح تائين پهچائڻ جي ڪوششن ۾ پنهنجي مڪمل سهائتا جي خاطري ڪرائي وئي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران معمول مطابق پنهنجي سمورن پروگرامز ۽ سائي اسڪولن جي لاءِ جانچ پڙتال ۽ تشخيصي ڪئي ويندي آهي، جنهن ۾ اسڪولن جي ڪارڪردگي ۽ شاگردن جي تعليمي ڪارڪردگي ۽ پروگرام جي بهتري لاءِ ڪنيل قدمن جي قابليت جاچڻ شامل هوندي آهي، ان حوالي سان تفصيل هيٺ ڏجن ٿا:

جولائي 2013 ع دوران فائونڊيشن جي آر بي سي ايس پروگرام لاءِ، مائٽرننگ ٽيم ۽ آر بي سي ايس ٽيم ۽ ايڊمنسٽريشن جي گڏيل سهڪار سان صورتحال جو جائزو (سچوڻ اينلاٽس) جو بندوبست ڪيو ويو. هي سرگرمي آر بي سي ايس جي 10 ضلعن (ڪراچي، حيدرآباد، ڄامشورو، ميرپورخاص، سانگهڙ، لاڙڪاڻو، دادو، قمبر شهدادڪوٽ، خيرپور ۽ سکر) ۾ ڪئي وئي. هن سرگرمي ۾ اسڪولن جو تجزيو، والدين، انتظامي ڪميٽي (پي ايم بي) جو اثرائتو ڪردار ۽ والدين کان انٽرويو ذريعي رائي کي پڻ گڏ ڪيو ويو. ان کانسواءِ هن سرگرمي جو مقصد تازي صورتحال جو جائزو، واڌاري جو امڪان، اسڪولن جون گهرجون/ ضرورتون ۽ اتان جي ڪميونٽي جي رهڻي ڪرڻي بابت ڄاڻ حاصل ڪرڻ شامل هو. فيلڊ دورن دوران آر بي سي ايس جي 245 جڳهين/ هنڌن جا انگ اکر جمع ڪيا ويا ۽ چنڊ ڇاڻ کانپوءِ ڊيٽا کي هڪ هنڌ گڏ ڪيو ويو. ۽ گڏيل انگ اکرن جي معلومات کي تجزيي لاءِ موڪليو ويو. آر بي سي ايس جي صورتحال واري جائزي واري رپورٽ ۽ پريزنٽيشن نومبر 2013 ع ۾ ڊائريڪٽر-پي اور آر، وٽ جمع ڪرائي وئي.

آگسٽ 2013 ع واري مهيني دوران مائٽرننگ يونٽ پاران، وومينز لٽريسي اينڊ ايمپاورمينٽ پروگرام (وليپ) لاءِ مهارتن ۾ اضافي ۽ ٽول ڊزائين سرگرمي ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو. هن ويهڪ ۾ انگ اکر گڏ ڪرڻ واري ٽولز جي تياري ۽ ان سان گڏوگڏ اسڪول ۽ پروگرام سطح تي انگ اکر گڏ ڪرڻ جي مختلف طريقن بابت سمجهايو ويو. ڊيٽا ڪليڪشن ٽولز کي ماهوار ڪارڪردگي واري رپورٽ (ايم پي آر) ۽ وليس مرڪزن جي مدد ڪار دورن لاءِ حتمي شڪل ڏني وئي هئي.

ڊسمبر 2013 ع واري مهيني دوران آر ايم اينڊ اي پاران آئي ايل پي جي انسپيڪشن ڊيٽا جي تصديق لاءِ فيلڊ ايڪٽوٽي جو بندوبست ميرپورخاص، بدين ۽ ڄامشورو ضلعن ۾ ڪيو ويو، جنهن لاءِ انتظامي منصوبابندي جوڙي وئي ۽ ڪليڪشن ٽولز کي ڊزائين ڪيو ويو. انگ اکرن جي تصديق واري سرگرمي لاءِ پهرين مرحلي ۾ ٽن ضلعن جي 117 اسڪولن جي تصديق مڪمل ڪئي وئي. ان سلسلي جو ٻيو مرحلو جنوري 2014 ع کان شروع ٿيندو. سرگرمي دوران ڊيٽا کي گڏ ڪري ان جي جانچ پڙتال ڪئي وئي ۽ ڊيٽا کي هڪ هنڌ گڏ ڪيو ويو ۽ ڪراچي سب آفيس ۾ جمع ڪرائي وئي، جنهن جي فليش رپورٽ ڊائريڪٽر-پي اور آر، کي جمع ڪرائي وئي.

نومبر 2013 ع واري مهيني دوران مائٽرننگ ۽ ايواليوئيشن (ايم اينڊ اي) جو 5 ڏينهن تي مشتمل نظرثاني ڪيل مائٽرننگ فريم ورڪ تي ورڪشاپ ۽ ايم اينڊ اي جي سالياني منصوبابندي جي سرگرمين جو پڻ بندوبست حيدرآباد ريجنل آفيس ۾ ڪيو ويو. سرگرمي دوران ٽيم کي ايم اينڊ اي جي نظرثاني ڪيل فريم ورڪ، طريقيڪار، جانچ پڙتال، انگن اکرن جي تصديق، ڪانسپٽ پيپر ۽ فليش رپورٽ فارميٽ ۽ ٽول ڊزائنگ بابت تعارفي سيشن ڪرايو ويو.

”پي پي آر ايس اسڪول ۾ آڪسفورڊ يونيورسٽي پريس جي درسي ڪتابن جي اثرن جي تعين“ تي پي پي آر ايس جي اسڪولن ۾ تحقيق ڪرڻ لاءِ هڪ تجويز مجاز اٿارٽي کي پيش ڪئي وئي، جنهن لاءِ درسي ڪتابن ۽ نصاب تي وسيع ادب جو مطالعو ڪري جائزو ورتو ويو. هي مطالعو موجوده نصاب ۾ اهم بصيرت / فهم فراهم ڪندو ۽ پي پي آر ايس پروگرام ۾ جيڪو نصاب استعمال ڪيو ويندو آهي ان ۾ تعليمي معيار جي واڌاري جنهن ۾ بهتري جي ضرورت هوندي جي نشاندهي ڪندو.

هي مطالعو پي پي آر ايس پروگرام ۾ پڙهائجنڊر نصاب لاءِ اهم بصيرت فراهم ڪندو ۽ تعليمي معيار کي وڌائڻ ۽ جنهن به مدد ۾ بهتري جي ضرورت کي نمايا ڪندو.

جانچ پڙتال

۽

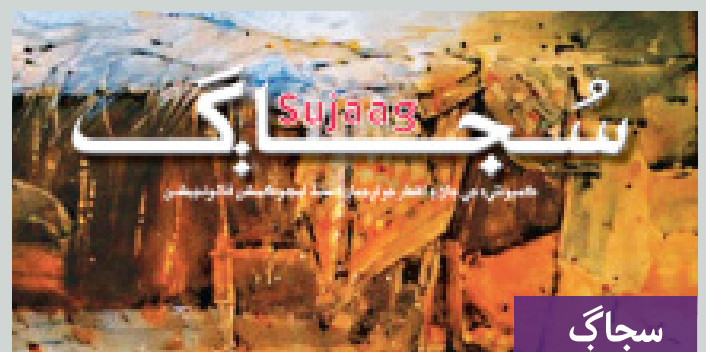
تشخيص

طباعت

ايس اي ايف جي سالياني رپورٽ

ايس اي ايف جي سالياني رپورٽ ۾ فائونڊيشن جي ڪارڪردگي ۽ گذريل سال جي حاصلات بابت رپورٽ پڌري ڪيل آهي. هن رپورٽ ۾ آرگنائيزيشن بابت معلومات مهيا ڪيل آهي جنهن کي اسٽيڪ هولڊرز ۽ ٻين جيڪي ايس اي ايف بابت ڄاڻڪاري حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي رکن ٿا تن کي فائونڊيشن جي سرگرمين مالياتي ڪارڪردگي بابت آگاهي فراهم ڪئي ويندي آهي. سالياني رپورٽ 2011-12 مڪمل ٿي چڪي آهي ۽ ڇپجڻ لاءِ تيار آهي.

سجڳ

تي پونڊر ائرن بابت باهمي موت بابت هڪ پليٽ فارم مهيا ڪري ٿو. ان سلسلي ۾ هن ميگزين جي پنجين ڪڙي جنهن ۾ استادن جي مسئلن ۽ سکيا جي ماحول جنهن سان تعليمي ماحول بابت سجڳي پڪڙجي بابت مضمون ۽ انٽرويو شامل ڪيا ويا آهن. ان سان گڏ هن شماري ۾ صحت جي حوالي سان علاج ۽ احتياط بابت آگاهي پهچائي پئي وڃي. سجڳ ماڻهن جي حقيقي ضرورتن ۽ مقامي ڪميونٽيز سان لاڳاپيل بنيادي سطح تي ترقي لاءِ ڪوششن کي نمايا ڪرڻ ۾ فائونڊيشن پاران اڳيڙي ڪوشش آهي.

سجڳ سنڌي زبان ۾ نڪرندڙ ميگزين آهي جنهن کي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران ڇپرائي پڌرو ڪيو ويندو آهي. هي ميگزين بنيادي سطح تي ڪميونٽيز لاءِ آهي جنهن ۾ ڪميونٽي جي خيالن ۽ تصورن کي شامل ڪيو ويندو آهي. ميگزين جو ٻيو مقصد تعليم ۽ ترقي جي حوالي سان مسئلن، مشڪلاتن، ورتل ڪوششن ۽ مشقن بابت بنيادي سطح تي ڄاڻڪاري پهچائڻ آهي. ان کانسواءِ هي ميگزين ماڻهن کي پنهنجي راءِ جي اظهار ۽ سندن سماجي مسئلن ۽ کين تعليم جي حوالي سان ڪنيل قدمن ۽ ان جي ڪميونٽي

ايس اي ايف پاران پي پي آر ايس جي انٽرپرائيز جي تعليم جي حوالي سان ورتل ڪوششن جي ساراهه

ايس اي ايف پاران هن سرگرمي ڪرائڻ جو مقصد پي پي آر ايس جي انٽرپرائيز جي ورتل ڪوششن جي مڃتا ۽ ساراهه ڪرڻ هو جيڪي انهن صوبي جي ڏورانهن علائقن ۾ نجي اسڪول کولي تعليم جي پمچ ڪي وڌائڻ ۽ معيار لاءِ اڻ ٿڪ محنت ڪئي. ان سان گڏ انٽرپرائيز کي ان ڳالهه ڏانهن به توجهه ڏياري وئي ته هو پنهنجي ڪاوشن کي جاري رکن ته جيئن تعليمي معيار ۾ واڌارو اچي ۽ تعليم جي رسائي سڀني تائين ممڪن بڻجي سگهي. ايس اي ايف کي موقعو مليو جو تعليم جي حوالي سان پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ جي ڪردار کي اجاگر ڪيو ۽ پي پي آر ايس جي مقامي سطح تي حاصل ڪيل حاصلات بابت آگاهي فراهم ڪئي. هن موقعي تي نئين اسڪول انتظاميه ۽ اداري بابت بحث ڪندي بنيادي سطح واري حقيقتن کي بهتر بنائڻ لاءِ ڪي ڪهڙيون ڪوششون وٺي سگهجن ٿيون تي ڳالهه ٻولم ڪئي وئي ۽ تجربن تحت پنهنجا پنهنجا رايو پيش ڪيا ويا. تقريبن ۾ اسڪول مينجمنٽ ۽ ايڊمنسٽريشن جي جدت وارين مشقن تي بحث ذريعي بنيادي سطح جي حقيقتن کي ڪيئن بهتر بڻائي سگهجي ٿو تي ڳالهه ٻولم پڻ ڪئي وئي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران پروموتنگ پرائيويت اسڪولنگ ان رورل سنڌ (پي پي آر ايس) پروگرام جي انٽرپرائيز جي سنڌ صوبي جي ڏورانهن علائقن ۾ نجي اسڪول قائم ڪري تعليم جي پمچ ۽ معياري تعليم کي اڳتي وڌائڻ جي لاءِ ورتل ڪوششن کي وڏي واڪي ساراهيو ويو. ان موقعي تي ڪراچي جي هڪ مقامي هٽل ۾ 02 جولائي 2013ع تي ساراهه واري هن تقريب ۾ پي پي آر ايس انٽرپرائيز، تعليم دانن، پاليسي جوڙيندڙن، اين جي اوز ۽ ميڊيا جي نمائندن شرڪت ڪئي.

تقريب ۾ جن مشهور شخصيتن بطور پينلسٽ حصو ورتو تن ۾ پروفيسر انيس غلام علي (ستاره امتياز - مينيجنگ ڊائريڪٽر - ايس اي ايف)، نازيه رباني (پريزيڊنٽ وومين ونگ - پي ٽي آئي)، پروفيسر ڊاڪٽر برناديت ڊين (پرنسپال، سينٽ جوزفس ڪاليج)، سهيل محمد علي (ڪنسلٽنٽ ۽ ٽرينر)، الاهي بخش بلوچ (ريجنل هيڊ اسٽريٽنگ، پارٽيسيپيٽري آرگنائيزيشن) ۽ عزيز ڪاباني (ڊائريڪٽر - ايس اي ايف) شامل هئا.

ايس اي ايف پاران عالمي استادن جو ڏهاڙو 2013ع ملهايو ويو

معياري تعليم کان سواءِ ترقي ۽ قائم رهندڙ امن ڪنهن ملڪ يا خطي ۾ لاڳو ڪرڻ ممڪن نه آهي ۽ اهو فقط هڪ اعليٰ تربيت يافته، قابل، مدد ڪندڙ ۽ جدوجهد ڪندڙ استادن کان سواءِ ممڪن ناهي. ملڪ جي مستقل جي نسلن، ٻارن جي رهبري ڪندڙن ۽ تعليم کي پنهنجي پاران گهڻو ڪجهه اڀرندڙ کي مان ڏيڻ لاءِ، عالمي استادن جي ڏهاڙي جي مناسبت سان مقامي هٿل ۾ تقريب جو بندوبست ڪيو ويو.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران ڪراچي جي هڪ مقامي هٿل ۾ ”اي ڪال فار ٽيچر“ نالي سان استادن جي عالمي ڏهاڙي جي موقعي تي محنتي ۽ پنهنجي ڪم سان عقيدت رکندڙ استادن جي مان تقريب جو انعقاد ڪيو ويو. هن تقريب ۾ تجربڪار ماهرن کي استادن سان لاڳاپيل مسئلن تي بحث ڪرڻ جي لاءِ دعوت ڏني ويئي. تقريب ۾ 300 فردن شرڪت ڪئي جن ۾ تعليم جي شعبي سان سلهاڙيل ماهرن، اسٽيڪ هولڊرز، سرڪاري نمائندن ۽ ميڊيا جي نمائندن شرڪت ڪئي.

تقريب ۾ جناب نثار ڪهوڙو (وزير تعليم، سنڌ) بحیثیت مهمان خصوصی شرکت ڪري تقريب کي وڌيڪ خوبصورت بڻايو. ان کانسواءِ تقريب ۾ جن معزز شخصيتن بطور پينلسٽ شرکت ڪئي تن ۾ صبا محمود (چيف پروگرام مينيجر، ريفارم سپورٽ يونٽ)، ڊاڪٽر فيصير بنگالي (ماهر معاشيات)، ڊاڪٽر عبدالوحيد عمراني (پروفيسر ۽ ڊائريڪٽر دائود يونيورسٽي اينڊ انجنيئرنگ)، پروفيسر قلندر شاهه لڪياري (اڳوڻو چيئر پرسن انگلش ڊپارٽمينٽ سنڌ يونيورسٽي - تعليمدان)، پروفيسر برناديت ڊين (پرنسپل سينٽ جوزف ڪاليج)، وجيه اختر (ميڊيا ڊويلپمينٽ پريڪٽيشنر)، جناب عزيز ڪاباني (ڊائريڪٽر - پي او آر، ايس اي ايف) ۽ پروفيسر انيتا غلام علي (ستاره امتياز، ايم ڊي، ايس اي ايف) پاران شرکت ڪئي.

ان موقعي تي جناب نثار ڪهوڙي چيو ته استاد جو رتبو تمام وڏو آهي جو هي پيغمبري پيشو آهي ۽ استادن جي ذميواري والدين کان وڌي وڃي ٿي جو هو ٻار جي ذهني نشوونما ۾ ڪليدي ڪردار ادا ڪري ٿو. نثار ڪهوڙو چيو ته استادن کي سندن محنتن ۽ ڪاوشن جي اجا وڌيڪ قبوليت ۽ مڃتا ملندي جيڪا پهرين انهن کي نه ملندي هئي.

پينلسٽ طرفان استادن جي غير حاضري واري پهلو تي روشني وجهندي چيو ته جيترو جلدي ٿي سگهي استادن جي غير حاضري واري مسئلي کي حل ڪيو وڃي جو اهو بنيادي ۽ اهم مسئلو آهي هن مسئلي حل نه ڪرڻ سبب تعليم تي غير مثبت اثر پئجي رهيا آهن. انهن اها راءِ به ڏني ته اسڪولن ۾ استادن جي غير حاضري کي ختم ڪرڻ لاءِ اسڪولن جي هيڊ ماسترن ۽ پرنسپلز کي استادن جي ڀرتي ڪرڻ ۽ نيڪالي ڏيڻ جو اختيار ڏنو وڃي ته جيئن انهن اسڪولن، ادارن ۽ ڪاليجن جي ڪارڪردگي ۽ ڀرتي اچي. ان کانسواءِ استادن جي ڀرتي پڻ اهم مرحلو هجي ٿو جنهن کي شفاف بڻائڻ جي شديد ضرورت آهي ۽ قابل استادن جي ڀرتي کي يقيني بڻائڻ لاءِ منصوبابندي جوڙي وڃي. فقط ڊگري ڏسي کين ڀرتي نه ڪيو وڃي پر سندن پڙهائڻ واري مهارت ۽ ڄاڻ کي لازمي طور تي پرکيو وڃي. پينلسٽ طرفان وڌيڪ چيو ويو ته استادن جي باقاعدي واري تربيت جو بندوبست ڪرڻ پڻ لازمي ڪيو وڃي جنهن سان اهي پڙهائڻ جي نون طريقن بابت ڄاڻ حاصل ڪندا ۽ جديد انداز واري رويي کي پڻ قبول ڪندا. ان کانسواءِ استادن جي مسئلن تي پڻ ڌيان ڏنو وڃي ۽ انهن جي حل ڪرڻ جي پڻ ڪوششون ورتيون وڃن.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن

حڪومت سنڌ

گهر نمبر 21_A، امير خسرو روڊ، بلاڪ 7/8، اوور سيز

ڪوآپريٽيو هائوسنگ سوسائٽي، ڪراچي

فون: 021- 5-34169141

021-34305753-4, 021-34301460-3

فيڪس: 021-34169181

اي-ميل: info@sef.org.pk

ويب سائيت: www.sef.org.pk